

קמפיין לחיים

לאחר מות הבן אביה ז"ל בתאונת דרכים, רתם ישראל גולדברג את משרדו, הונו ומרצו למאבק רב פנים בתאונות הדרכים. ראיון.

דבורה גינזבורג, בשבע, פרסום ראשון: ה' באדר ב תשע"א, 11/03/11 08:05

שאל את הרופא מדוע לא ביקשו מהמשפחה לתרום את איבריו של הבן להשתלה. הסתבר שפרק הזמן שעבר מהפגיעה ועד ההגעה לבית החולים היה ארוך מדי ולא איפשר תרומת איברים.

אביה יהושע ז"ל, בן תשע עשרה במותו, נהרג בדרך לשיבה באלון מורה ב"ב חשוון תשס"ח. בדרך עוד הספיק לסייע לאישה שנתקעה עם רכבה ולחלץ אותה לתחנת הדלק הסמוכה לקדומים. על הכביש, קרוב מאוד ליציאה מהתחנה, המתינה לאביה מלכודת מוות. חריץ עמוק שנפער באספלט גרם לו לאבד את השליטה על ההגה. הרכב התהפך ונתקע בעמוד. אביה נהרג במקום, החבר יצא ללא פגע.

סימולציות לנהגים צעירים

הראיון עם ישראל גולדברג נערך בשעת ערב מוקדמת, בין פגישה עם לקוחות להשקת מוצר חדש. גולדברג נעים הליכות, לבושו פשוט והוא אינו מרבה לחייך. בכיס החולצה, קרוב לליבו, הוא נושא את תמונת הבן שנהרג, מודפסת על גבי כרטיסים קטנים של תפילת הדרך. "אני מקבל על עצמי לנהוג בזהירות ולקיים מצוות ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", נכתב עליהם, לעילוי נשמתו.

אני חי בירושלים, שזו עיר שבה חמישים אחוז דתיים וחרדים, וההתנהגות בכבישים היא בלתי מתקבלת על הדעת. הייתי מצפה שהציבור הדתי יהווה דוגמה ויהיה נושא הדגל בתחום הציבור שלנו ממילא נמצא תמיד בחזית המאבקים המדיניים, אין שום סיבה שייפגע מתאונות לחינם

גם לפני התאונה הוא רתם עצמו למאבק בתאונות הדרכים, אבל אחריה הפך העיסוק למסע הנצחה. את משרד הפרסום הענק, הכולל מחלקות מדיה, רשתות חברתיות וסטודיו גרפיקה מהגדולים בעיר, רתם לטובת המלחמה בתאונות הדרכים. קרן שהוקמה לזכרו של אביה מרכזת את הפעילות. במסגרת 'כנס ירושלים' שיערך השבוע, ישתתף גולדברג במושב שיוקדש למאבק בתאונות הדרכים.

מדי שבת מפיץ המשרד בין בתי הכנסת את העלון 'גילוי דעת', שכל הכנסותיו מוקדשות לקרן. אחרי שנים של עבודה עם העלון "באהבה ובאמונה" של מכון מאיר, החליט גולדברג לפרוש מהוצאת העלון בעקבות חילוקי דעות שנתגלו בינו לבין העורכים.

הוא מודע למחלוקת הקיימת באשר לנחיצותם של העלונים בבתי הכנסת, אולם סבור כי החיוב עולה על השלילה. "במקום שאנשים ידברו בתפילה דברי הבל, עדיף שיקראו דברי תורה. אני יודע שבהרבה בתים, העלון שמביאים מבית הכנסת הוא קשר יחיד ובלעדי לעולם התורה ולדבר תורה בשולחן השבת". גילוי דעת' מציג דעות מגוונות של רבנים ומשמש כמנוף למלחמה בתאונות.

גולדברג מצטט מחקרים של משרד התחבורה המראים כי המודעות של הציבור הדתי והחרדי לזהירות בדרכים פחותה בהרבה מזו של הציבור החילוני. "אני חי בירושלים, שזו עיר שבה חמישים אחוז דתיים

ישראל גולדברג יצא משיבת 'מרכז הרב' להיות חלוץ עולם הפרסום למגזר הדתי לאומי במשרד המצליח שהקים - 'פרסומי ישראל', יש יעוץ רבני צמוד, כללים ברורים לגבי מה לא מפרסמים, ומסרים שפונים אל הרוח ולא ליצרים הנמוכים לאחר מות הבן אביה ז"ל בתאונת דרכים, רתם גולדברג את משרדו, הונו ומרצו למאבק רב פנים בתאונות הדרכים, במטרה לחזק את התודעה בנושא במיוחד אצל הציבור הדתי חורבן בית קרוביו המגורשים - משפחת ברט מכפר דרום, לצידם שהה במשך חודשי המאבק, צרוב אצלו עדיין בכאב לצד אובדן הבן, שהיה לוחם נמרץ למען א"

הדרך מירושלים לתל השומר מעולם לא היתה ארוכה יותר. ישראל גולדברג ואשתו רונית נסעו שותקים, מכונסים בעצמם, בראשם מחשבות אימה. מדי פעם ענו לטלפון הנייד שצלצל אבל לא הביא עימו בשורות. חוסר הוודאות וההתחמקות של מכריהם ממתן מידע על מצבו של בנם הבכור אביה, שהובהל לבית החולים בעקבות תאונה בשומרון, בישרו שהגרוע מכל קרה.

"הדקות הנוראיות בחיי"

שעה קלה לפני שהשמיים נפלו, בשש בערב, הכל עוד היה רגיל. גולדברג (52), בעליו של "פרסומי ישראל" - אחד ממשרדי הפרסום הגדולים בציבור הדתי והחרדי, עמד לצאת מהמשרד בגבעת שאול בדרכו לביתו בקרית משה, כשהטלפון הנייד צלצל.

על הקו היה הרב אליקים לבנון, ראש ישיבת ההסדר באלון מורה שם למד אביה. "היתה תאונה סמוך לקדומים ואביה נפצע", אמר הרב בזהירות, "מטפלים בו, יהיה בסדר", הבטיח. בדיעבד הסתבר כי גם הרב עצמו לא ידע עד כמה קטלנית היתה הפציעה.

גולדברג ההמום מיהר לביתו אפוף בחששות כבדים, כשבטנטו מקננת הרגשה נוראה שלא הרפתה. "צריך לארוז תיק לבית החולים, אביה כנראה נפצע", בישר לאשתו בפנים חיוורות. הם ניסו להתקשר לטלפון הנייד של אביה אבל שם ענה חבר, שסיפר שמפנים את אביה במסוק לתל השומר. גם הוא לא ידע או לא רצה לומר מה מצבו.

בדרך התקשר האב המודאג לקרוב משפחה, מנהל מחלקה בתל השומר, וביקש שיבדוק מה קורה, אבל הרופא בושש מלהשיב. "בודקים, בודקים", הוא אמר בחצי פה. בחושים שיש רק לאבא, גולדברג הבין את מה שאיש לא רצה לומר בטלפון. "עשיתי לאשתי תנועה עם היד שזהו, אבוד. אמרתי לעצמי: ממה נפשך, אם הוא חי, מה יש לבדוק? אם הוא נפטר, בטח לא רוצים להגיד לנו בטלפון. אלו היו הדקות הכי נוראיות בחיי", הוא מספר השבוע.

כשבני הזוג הציגו עצמם במיון, האחות התחילה לרעוד. היא לא רצתה להגיד כלום בעצמה ומיהרה לחפש רופא תורן. אבל הם כבר לא יכלו לחכות ומיהרו למחלקת טראומה. שם מצאו את אביה שוכב בתוך שקית שחורה עם רוכסן. רק הפנים מציצות ממנה. הוא נראה שלם ושלי, כמו מלאך. הרופא שהגיע הסביר שאביה כנראה קיבל מכה בגזע המוח ושהוא לא סבל. אבל גולדברג התעניין במשהו אחר. הוא

וחרדים, וההתנהגות בכבישים היא בלתי מתקבלת על הדעת. הציבור החרדי מזלזל בחוקי המדינה בצורה כמעט אידיאולוגית. יש אנשים שמרגישים שהקב"ה בכיס שלהם - זה ביטוי מצמרר אבל זה המצב, וזה גורם לחילול השם נוראי. הייתי מצפה שהציבור הדתי יהווה דוגמה ויהיה נושא הדגל בתחום. הציבור שלנו ממילא נמצא תמיד בחזית המאבקים המדיניים, הביטחוניים, אין שום סיבה שייפגע מתאונות לחינם".

חלק מהפעילות שלו מתבצעת בדרכים. גולדברג ואנשיו ניגשים לאנשים שחוצים כביש באור אדום, מעניקים להם כרטיס תפילת הדרך ומסבירים את הסכנה שבמעשה, לא רק עבורם אלא עבור ילדים שעלולים ללמוד ממעשיהם.

פעילות נוספת של הקרן היא הפעלת סדנאות סימולציה בשיבות, באולפנות ובמקומות נוספים. למסך הסימולטור מחובר הגה והמתלמד מתנסה בסיטואציות שעשויות לקרות לנהגים בדרך, כמו משאית או אופנוע שמתקרבים, נהגים לא זהירים. צעירים שתירגלו בסדנאות סיפרו לגולדברג כי ההדמיה סייעה להם בכביש בזמן אמת.

גם את הבור בכביש הוא בשומרון, גולדברג לא שכח לתקן. במשך שנה וחצי ניהל מאבק שבסופו נאלץ להגיע עד שר התחבורה, על מנת שמישהו מהגופים ייקח אחריות ויורה על המפגעים בכביש שבשומרון. האב השכול שותף גם ליוזמה הקורמת עור וגידים בימים אלה, של כרטיס תרומת איברים 'אדי' למהדרין, כזה שיחייב פיקוח רבני על קביעת רגע המוות.

"תשמרו על אח שלי"

מוקד נוסף של שיתוף פעולה לזכרו של אביה נוצר בבית הספר בו לומדות בנותיו הקטנות של גולדברג, שירה והדר. המוסד עצמו חווה בשנים האחרונות מספר טרגדיות כאשר בעלי תפקידים וקרובי משפחתם נהרגו בתאונות דרכים. "יש לנו שותפות גורל", מסכם גולדברג.

צירוף מקרים מצמרר אחר אירע כשנה לפני שאביה נהרג, כאשר בתיבת הדואר של משפחת גולדברג התקבל מכתב אנונימי מאחד השכנים. "אני מאוד אוהב ומערך אתכם", כתב השכן, "שמעתי שאביה קיבל רישיון וכדאי מאוד להקפיד ללמד אותו לנהוג בזהירות. אל תהססו לקחת לו המפתחות של האוטו אם תרגישו צורך". השכן הוסיף כי בנו שלו נהרג בתאונת דרכים בכביש בגין לאחר שנתקע בעמוד, והוסיף כי הוא חש חובה לשתף את המשפחה ולהזהיר אותה מבעוד מועד.

המכתב התקבל בהתרגשות רבה והוצמד לדלת המקרר במשך כמה חודשים. במשך הזמן ניסה גולדברג לאתר את הכותב האנונימי, אך ללא הצלחה. כשאביה נהרג, המכתב כבר היה באחת המגירות ובמהלך ה'שבעה' נחשפה זהותו של הכותב. מסתבר שצביקי, האח, כתב את המכתב כשהיה בן שבע עשרה, בניסיון לבקש בצורה יוצאת דופן מהורים "תשמרו על אח שלי".

לא היה קל לבני המשפחה לאסוף את עצמם ולהמשיך בחיים אחרי האסון. "הייתי מרוסק לגמרי", מספר גולדברג, "אבל האמונה חיזקה אותנו. לא יכולנו להרשות

לעצמנו את הפריבילגיה להתפרק מול כולם. הילדים, הקרובים, סבים וסבתות, כולם מאוד כואבים, והיינו חייבים לאסוף את עצמנו בשבילם". עד היום כששואלים אותו - "תגידו, אתם מתאוששים?" הוא מחייך במרירות. "אין דבר כזה התאוששות, הכאב והגעגועים רק גוברים. בהתחלה דמיינתי שהוא יחזור, שאולי הוא רק נסע לחופש. אבל ככל שהזמן עובר אני נופל לבור הזה של הגעגועים".

יום לאחר השבעה חזרו ישראל ואשתו רונית (המשמשת כמנכ"ל עמית במשרד הפרסום ד. ג) לעבודה. "אמרנו שאם לא נקום מיד - אנחנו ניפול". שבועיים לאחר מכן הם כבר נסעו לנחם משפחה באפרת שישבה שבעה לאחר תאונת דרכים קטלנית.

בבית מקפידים בני המשפחה לנצור את זכרו של אביה ולדבר עליו, למשל בשולחן השבת. הילדות הצעירות כותבות לו שירים והצגות, וכשעולים לקבר מקריאים לו מכתבים שנכתבו עבורו. "לא מזמן שמעתי את שירה אומרת להדר: בואי נעשה היום הרבה מצוות, המשיח יבוא, תהיה תחית המתים ונוכל לראות את אביה".

לפרסם עם ידיים קשורות

גולדברג מדבר רבות על כוח האמונה, שבלעדיה לא היה שורד את הטרגדיה. אחד המקורות לכוח הזה, ואולי העיקרי שבהם, הוא הרב צבי יהודה הכהן קוק, שאצלו למד בצעירותו והיה לו כאב רוחני.

הוא גדל בבית מסורתי בתל אביב לאב שהיה ממייסדי הבורסה ליהלומים ולאם עקרת בית. בתיכון למד בציטלין וכשהגיע אחרי הצבא ליישבת מרכז הרב, בעקבות חברים, פגש ברב צבי יהודה ונשבה בקסמו. "היתה בינינו ידידות במשך שלוש וחצי שנים, היה לי מקום קבוע לשמאלו בבית המדרש. בהמשך עברתי לגור אצלו בבית, טיפלתי בו. הייתי בחור תל אביבי, לא היו לי גינונים של דיבור אל הרב בגוף שלישי וכדומה, הוא אהב את זה. גם ללימוד התייחסתי ברצינות ללא דעות קדומות. רציתי לדעת, לחקור ולהבין. היתה בינינו הבנה מאוד מיוחדת".

בהמשך לחצו הוריו שילמד מקצוע, וגולדברג נרשם לאוניברסיטה העברית שם למד כלכלה וחשבונאות, כשבמקביל הוא ממשיך לקבוע עיתים בשיבה. בהמשך עבר לכולל מר"ץ במבשרת בעקבות המלצה של הרב צבי טאו, עימו יש לו קשר טוב עד היום.

באותה תקופה הכיר את רעייתו רונית (לבית משפחת ברט מכפר מימון ד.ג) והשניים נישאו. בהמשך למד אמנות והקים סטודיו לצילום אמנותי

לנתב את המשברים לעשייה ואמונה. ישראל גולדברג | צילום: עופר עמרם

וצילום אירועים בדירה ששכר סמוך לדירתם בקרית משה.

העיסוק בפרסום הגיע לאחר שתושבים מגוש קטיף ביקשו ממנו לצלם גלויות מנופי הגוש. מהגלויות נולד פרוספקט ומשם הכל התפתח, בעיקר על רקע העובדה שמדובר במשרד הראשון שהוקם לציבור הדתי לאומי. המשרד עסק בהתחלה בקמפיין לעצירת הנסיגה מסיני, ואחרי עשור שילב את העולים החדשים מרוסיה בצוותו.

בשנים הבאות המשרד גדל והתרחב עד שהוחלט להעביר אותו לאזור התעשייה גבעת שאול. "זו היתה תקופה מדהימה", הוא מתרגש, "הרגשתי בזה שליחות. אבא רצה שאכנס לתחום של היהלומים. זה אומנם תחום מסחרי שנתן עוצמה למדינה, אבל אני חיפשתי משהו שיש בו ערך לנשמה, שאוכל להיות קשור עם עולם התורה ושתהיה לי אפשרות לתרומה רוחנית והשפעה רוחנית".

גולדברג מודע היטב לדילמה של איש הפרסום הדתי ומתמודד איתה. "אני קורא לזה לעבוד או להילחם עם יד אחת קשורה מאחורי הגב.

עיקר הפרסום העולמי פונה לצרכים הכי בסיסיים של האדם, ליצרים שלו. אנחנו לא משתמשים בכלים האלה אלא בונים כלים הרבה יותר מעודנים. אנחנו פונים לצד הנעלה והנשגב של האדם, לנפש ולנשמה ולא נגרים לצדדים החלשים. זה אתגר עצום".

לדבריו, המשרד עומד בקשר עם רבנים ומתייעץ איתם בסוגיות רבות. המשרד הציב לעצמו גבולות ולא יפרסם גופים שיש בהם עבודה זרה, חילול שבת או חוסר צניעות. אפילו עסקים שמעודדים טיסות לחו"ל לא יקבלו במה, רק אם זה לצורך מצווה.

מקרה שבו התעוררה דילמה בין הפרסום לדת היה כאשר המשרד סיפק פרסום לעיריית ירושלים והתבקש לעצב גלויה לראש השנה הנוצרי. בהתייעצות עם הרב מרדכי אליהו נמצא הפתרון. עוצבה גלויה שכללה תמונה יפה של ירושלים וברכת שנה טובה באנגלית, כך שניתן היה לעשות שימוש בגלויה גם בראש השנה היהודי, וזאת כמובן מבלי לעשות שימוש באלמנטים נוצריים. לקוח נוסף שגולדברג גאה בהתקשרות עימו הוא המשביר לצרכן, שבעידוד "פרסומי ישראל" סגר את הסניפים בשבת והסיר תמונות לא צנועות שנתלו סמוך לאחד הסניפים.

גולדברג, שהקים במשרדו גם מחלקה ליחסי ציבור, קובל על מיעוט המדיה לפרסום במגזר הדתי לאומי, המונה בארץ מיליון ומאתיים אלף איש. "מדובר בעשרים ושניים אחוזים מהאוכלוסייה, אבל יש רק אחוז אחד במדיה. זה אבסורד". לצד זאת הוא מצייץ כי הציבור הדתי מייחס חשיבות רבה לפרסום יותר מהציבור הכללי. "ההתנהגות של הציבור הדתי דומה להתנהגות של הציבור החרדי בתחום הזה. יש יותר כבוד למילה הכתובה בגלל לימודי הקודש". לדבריו, בגלל שהציבור הזה פחות "מופצץ" באינפורמציה, יש חשיבות לאותיות הקטנות ולכן יש דינאמיקה מעניינת בקשר בין המפרסם והצרכן.

במשרד בגבעת שאול עובדים כשלושים וחמישים איש מכל המגזרים. "יש לנו חילונים, דתיים, דתיים לייט, חסידים, חרדים, ליטאים, עולים מרוסיה. ביחד זה יוצר מרקם מעניין של הפרייה הדדית. אם יש חבר'ה שמבינים את הציבור ויודעים לדבר בשפתו, זה מאוד מקל. חשוב שעולם הפרסום לא יהיה רק בידיים שמאלניות".

במקביל לפעילות העניפה בפרסום הקים לאחרונה את ועד ההורים של החינוך הדתי, במטרה לעודד את הפעילות של החמ"ד. "החינוך הדתי לאומי לא מקבל מספיק משאבים ותמיכה מהממשלה. הדתיים

הלאומיים שוב נופלים כאן בין הכיסאות. החרדים מאוחדים, יש להם קבוצות לחץ וזה עוזר להם. הציבור שלנו מוצלח ויפה מכל המערכות האחרות ומשופע באהבת הארץ, ערכים ואידיאלים, אבל בפועל החמ"ד לא מקבל מספיק".

300 ילדים ברכב

במהלך השנים ולאחר טיפולים לא פשוטים נולדו לבני הזוג שישה ילדים. אביה ז"ל, שהיה צריך להיות היום בן 21, צביקי בן 20 שלומד בישיבת מצפה רמון, צופיה (18) מתנדבת בשירות לאומי בבית ספר לילדים עם צרכים מיוחדים בבית שאן, ישי לב שמחה (10) שלומד בבית הספר הממ"ד בהר נוף, שירה בת שמונה והדר בת שש וחצי, שלומדות אף הן בממ"ד הר נוף. כששואלים אותו למספר ילדיו הוא עונה בחצי חיוך "יש לנו שישה ילדים, אחד בשמיים וחמישה בארץ".

כילד שגדל בבית מסורתי, היה חשוב לגולדברג להמשיך ולאמץ גם בביתו שלו את המנהגים שלמד בבית הרב צבי יהודה, אם זה בקידוש בחגים, בתפילה או ביחס לארץ ישראל. וכמי שגדל על ערכים של אהבת העם והארץ, הוא לא יכול היה להישאר אדיש אל מול מאבק המתיישבים בגוש קטיף. בפרט כשבכפר דרום התגוררו קרובי משפחתו, אליעזר וחנה ברט, שנפצעה בפגיעו ירי בגוש ומרותקת לכיסא גלגלים.

מספר חודשים לפני הגירוש ארזה משפחת גולדברג את מטלטליה ועברה לבית משפחת ברט בכפר דרום. במשך חודשים היה גולדברג נוסע יום יום לעבודה בירושלים ובחזרה. בדרכו מירושלים לכפר היה מכניס איתו שב"חים, באומרו כי הם ילדיו. "היו לי 300 ילדים", הוא מספר היום בסיפוק.

בבית משפחת ברט בכפר דרום התגוררו אז עשרות אנשים, וילדי המשפחה התרגלו לישון עם שמיכות על הרצפה. "רצינו לחזק אותם ועזבנו הכל עבור המאבק. הרגשנו שותפות גורל איתם". גם אחרי הגירוש היו הגולדברגים בין המשפחות הבודדות שקיבלו אישור להישאר אחרי שהיישוב פונה. "התפללנו בבית הכנסת שהיה כמעט חרב. זה היה נורא".

אביה ז"ל, שלמד באותה עת בקרני שומרון, שהה בגוש כמעט שנה בטרם הגירוש. הוא גם היה אחד מעשרות הצעירים שנעצרו במאבק על גג בית הכנסת, אך בהתערבותו של חבר הכנסת ניסים זאב מש"ס הוא שוחרר. "אביה לקח מאוד קשה את הגירוש, אבל הוא תיעל את הכאב למאבק ולא ישב בידיים שלובות. הוא ארגן קבוצות שעלו לחומש בשבתות והביא את האוטו של סבו מכפר מימון כדי להביא להם אספקה דרך הוואדיות. הוא היה מתרים מאפיות ובתי מזון והביא לחבר'ה גם שמיכות וסוודרים. בעלי עסקים שאהדו את העניין היו מאוד חמים ותורמים".

גולדברג אומר שגורלו נקשר בגורל הכפר. "כשאני חותם היום על הקדשה לספר, אני רושם 'ירושלים כפר דרום'". בכ"ד באדר ב' צפוי להתקיים טקס הנחת אבן הפינה ליישוב מפוני כפר דרום "שבי דרום" שיקום באזור צומת בית קמה. שם מתכננים בני המשפחה להכניס לבית הכנסת ספר תורה חדש לזכרו של אביה, אותו מכנה אביו בחיבה "לוחם החופש".

המשפחה לא הפסיקה את התמיכה במתיישבים גם אחרי הגירוש והגיעה באופן קבוע למלון בו שהו מגורשי כפר דרום בבאר שבע, במשך חודשים רבים. "המשבר הוא מאוד קשה. התחברנו לחבל ארץ הזה נפשית ולא רק אידיאולוגית. ראינו את כל העוצמה, את כל מפעל החיים שהם בנו בחקלאות ובחינוך. אני חושב ששרון עשה מעשה נבלה טיפשי ואכזרי כשפירק לאנשים האלה את הבית. אני לא אשכח איך פעם, במפגש עם לילי שרון ז"ל, אחרי ששיבחו והיללו את פועלו של שרון למען המתיישבים והמדינה, היא פלטה אזהרה "שלא יהיו לכם יותר מדי אשליות" היא אמרה".